

Barweet nyēē kisirchi :Bāwulō Kalatyeeek

Taayta

Siriintēēt, kēnyiit nyēē / kikēēsirē āk wōlēē / kikēēsirēē: Kisirē :lēbkēēyiintēēt Bāwulō barwaani kumii Antyookya ām kēnyiit nyēē / kiisōōtyinē kule ki nyēbo 49 KK, kurub bakeenke tuuyēēt nyēē ki wōō nyēbo lēbkēēyik ām Yēerusālēm. Kiriinkēētaab Antyookya :nyēē kibo taay kunyōōr biikaab Kiriistō chēē kimā Yuutayeeek ānking'ālōolē kuutiitaab Kirikiik.

Kitoowunoot :Bāwulō āk Barnaaba kanisoosyek chēē chaang' ām yēēmēētaab Kalatyaa ām Eesya nyoo Mining' (Uturuki) (kasee Yēyuutēk 13:14; 14:23). Nto yu kābēēchi keey :icheek, kutoow :Yuutayeeek kereeryaanto chēē ki biikaab Kiriistō kusaaysaay biikaab Kiriistō choo kimā Yuutayeeek kule māchāktōōs / kiimuraatan icheek ankurub kiruutēkaab Yuutayeeek. Kiiboorchinēē :Bāwulō Kalatyeeek barwaani kutook kule kimāwuu nyoo.

Kiiboorchinēē :Bāwulō Kalatyeeek kiyēē kiyeyakay ām Antyookya kule kiiburyoong'to :inee Bētērō āk Barnaaba kuuyu kitay :icheek kwoomchiin āk biiko choo / manaakiimuraatan choo Kirikiik. Kiyey mbo :Bētērō kuu nyooto kuuyu kimii kuruutoonu :Yuutayeeek choo kiikōōyēnchi Kiriistō chēē ki chōōrōōnuutēkaab Yāākōbō (kasee kur. 2:11-19). King'eet :Yuutayeeek alake lētuunoo chēē ki Farisaayeeek chēē kikwoonēē Yēerusālēm kuruutoochi

Antyookya ankumach kule kurub :biikaab Kiriistō choo mā Yuutayeek kiruutēkaab Yuutayeek / ankiimuraatan / sikiiyiityi icheek wōlēē mii :biikaab Yēyiin (kur. 2:4). Nyēē mā tyaa, kuwo :Bāwulō, Barnaaba āk Tiitō Yēerusālēēm subokukāsyiin āk kaniseet nyoo wōō. Twēchē :Bāwulō tuuyooni bo koomānuut ām kurkeetaab 2:1-10 ankusiraat mbo ām Yēyuutēk 15.

Kiyēē mii āriit āk nyēē āmu: Kikwa Kalatyaa :Yuutayeek chēē ki kānēētikaab biikaab Kiriistō ankooneet lōkōōywēk chēē teer ām chēē kiki-ikooneet :Bāwulō āk Barnaaba. Kunyoo ki ng'ālyoo nyēbo koomānuut kuyeet keey kurubta keey āk kuursēēnyii kuyēk lēbkēēyiintēēt, kursēēt nyēē kimāchōōnēē wōlēē mii :biich nteenee wōlēē mii :Yēyiin. Kwīilē :Bāwulō koobeek kānēētiisyēētaab Yuutayeechaa. -Mēēyyoong'unēē :kaararaacheet ng'aleekaab kāāmurootāniisyēēt nto kule /keerub kiruutēkaab Yuutayeek. Iyyoong'unēē kityō yoo kēēyēnchi :chii Kiriistō nyoo kime kubo acheek nto ām kēēlooto, kootyaakteeneech nyēērunātēētaab Yēyiin āk ng'wooninyii. Kuurē :Bāwulō Abraam kule 'tiikiityoontēētaab kāāyēnēēt' nyēē kimii ām kēnyiiisyēk 400 / kumānāākiikoochi Muusa kiruutēkaab Yuutayeek. Kuu yoo kichāmē :Yēyiin Abraam kubo kāāyēnēēnyii, kubo nee kōōkiimē :biiko alake kule ākoy kuriib :chiito kiruutēkaab Yuutayeek sukucham :Yēyiin? Ikiimē :Bāwulō wōlēē wuu :soboontaab chiitaab Kiriistō kule: Iyyoong'unēē wōlēē miitē :Mokoryoontēēt Yēesu Kiriistō āk / kēēkoonyit toorētēētaab Tāmirmiryēētaab Yēyiin.

Ititiirē :barwaani manta nyēbo āriit kule, /

kiirāroochēēch kubo chamateetaab Yēyiin yoo kakiikaasee keey Yēesu. Mābo man :kāānēētūutēk alake tukul (kur. 1:7). Kēētinyē kaalyeet ām wōlēē mii :Yēyiin kubununēē kāāyēnchīnooyēēt (kur. 2:16) ānkēēyēku lōkōkaab Abraam (kur. 3:7) āk subak biikaab Yēyiin chēbo kāāyēnēēt nyēē lēēl, biikaab Isrāyēēl chēbo man nto chēbo soboontaab tāmirmiryēēt (kur. 6:16). Māmāchāktōōs kumēto :biikaab Kiriistō kaatyaaktaayaanaa (kur. 5:1). Nteenee māmāchāktōōs keenyeeree kaatyaaktaayaanaa kēēchuunnyēē kiyēē māchē :Yēyiin. Mākwēēch kēēminy ām soboonto nyēē intōōwēēch :Tāmirmiryēēt (kur. 5:16), kuuyu yooto yēē sikiimuuch kiityiich mākuutyēētaab chamateet nto ām kēēlooto, kuyityiin :wōlēē māktooy :kiruutēkaab Muusa (kur. 5:14). Kiruutyēēt nyēbo koomānuut ām kiirootyeetaab chamateetaab Yēyiin, ku mākuutyēēt nyoo bo Kiriistō (kur. 6:2).

Kyoorōrchi keey :Bāwulō Kalatyeeek ānkumākyi bērrur

¹ Anii nyoo *lēbkēēyiintēēt Bāwulō. Āmwoowook kule mēēbērē kitōōloo :biich buch nto ku chii ake tukul āyēku lēbkēēyiintēēt, nteenee nyēē kitōōloo ku Yēesu Kiriistō āk Baaba Yēyiin nyoo kiing'ēētēē Yēesu meet.

² Āsubooyē kanisoosyek tukul chēbo yēēmēētaab Kalatyaā kēēboontē keey mbo ng'eetaabiya tukul.

³ Lēyyē, kōōbēruurook :Baaba Yēyiin āk Mokoryoontēēt Yēesu Kiriistō ānkukōōnook kaalyeet.

⁴ Kuu yoo ōnkētē, kiikooyto :Yēesu soboonnyii kubo ng'ōōkiswookikyoo sukuwēēkunēēnēēch

wōlēē mii :kāāsōōtēywēēkaab rōkōs chēbo bichēēb
kōōrooni. /Kikeeyey kuu nyooto kurubta keey āk
wōlēē māktooy :Yēyiin nyoo Baaba.

⁵ Lēyyē, kutōrōriit :Yēyiin ākookoy. Kuwuuyiit
nyooto!

Kyōōyēbchi yūit kāānēētuut chēē miyootēch

⁶ Ng'ētē :mooyēēt yoo kaakas wōlēē kyootayte
areet akeenke Yēyiin nyoo kikuurook ōminy
ām chamateetaab Kiriistō ānkōōwēēkyi keey
kāānēētuutēk alak

⁷ chēē mā kāroomēch. Kāākōōboor keey man kule
mii :biiko chēē mii kōōbootook mētēwoy kumāchē
kutubtub lōkōōywēk chēē kāroomēch choo rubtooy
keey āk Kiriistō.

⁸ Okany āmwoowook, ānkoo koomwook :chii ām
acheek lōkōōywēk chēē teer āk choo kikyoom-
wook, nto ku *malayikeet :nyēē koom, kunyoolu
/bokēētōōrchi wōlēē bo maataab kibchuulyo.

⁹ Kuu yoo kātōōkāsē, okany tāāmwoowook
subak: Yoo mii kwoomwook :chii ake tukul
lōkōōy chēbo kaararaacheet chēē teer āk choo
kikyoomwook :acheek, kunyoolu /bokēētōōrchi
wōlēē bo maataab kibchuulyo.

*Wōlēē kinyōōrunto :Bāwulō kāāmuukēywēēk kuyēk
lēbkēēyiintēēt*

¹⁰ Yoo kaamwaay kuu nyooto āmiitē āng'ērēēchē
biiko? Acha, āmiitē āng'ērēēchē Yēyiin. Nto

1:4 Māārō 10:45; Room. 6:1-4; Kala. 2:20; Ēfēēs. 5:2; 1Tēm. 2:6;
Tiitō 2:14; Ibu. 9:28; 1Yoowa. 5:19 **1:7** Yēyuut. 15:1, 24; Kala. 5:8,
10; 2:4, 21 **1:9** Room. 9:3; 1Kōōr. 5:2-5; 16:22

kyāābērē taang'ereech biiko, nto mēēbērē āyēmē tāāyēchi Kiriistō yiisyēt.

¹¹ Mbo ng'eetaabiya, āmwoowook kule lōkōōywēchoo kāroomēch choo kyāā-āmwook mākwoonēē wōlēē mii :biich buch.

¹² Mēēbērē kyāākāsēē biich nto kule kiineetaa :chii. Nteenee, king'oong'woo :Yēesu Kiriistō.

¹³ Ābērē kyookas wōlēē kyāāwuuyē :anii yoo kitāārubē miisin wōlēē wuu :ātēbuutēkaab Yuutayeeek. Kyookas oob wōlēē kyāāwustooy biikaab Kiriistō nyēē kōrōōm miisin ānkāāsyēēmē wōlēē kyāāmuuktooy awaang'te bichooto kutukul.

¹⁴ Kikyāāriib :anii miisin kiruutēkaab mbo kuuko kusiir wōlēē kiriibtooy :Yuutayeeek chuut alake chēbo bintanyuu.

¹⁵⁻¹⁶ Nteenee king'oong'woo :Yēyiin ām chamateenyii ānkēt wōlēē wuu :lakwanyii. Ku-booyiit man, kisimkutoola ām chamateenyii nkit / kumānāākēēsicho, ā-āmchinootē biiko choo mā Yuutayeeek lōkōōywēk chēē kāroomēch kurubta keey āk Yēesu Kiriistō. Mānāāsoom chii kule kooneetaa.

¹⁷ Mānāāwē mbo Yēērusālēēm kule wāātēēbunēē choo kisimkuyēk *lēbkēēyik, nteenee kyaachuul kēēlto bakeenke ākoy suurkwēēnēētaab Areebya nto yityo, ayeey Tamaasko.

¹⁸ Nto yu kāwokubēk :kēnyiisyēk sōmōku kuchakee kākuuro :Yēyiin, atooch ākoy Yēērusālēēm waa-amee Bētērō lōkōōy. Kikiibuurtē keey Bētērō bēsyōōsyēk taman āk muut.

1:10 Room. 2:29; 1Tēēs. 2:4-6 **1:13** Yēyuut. 8:3; 26:4-5; 1Kōōr. 10:32 **1:14** Yēyuut. 21:20; 23:6 **1:15-16** Isa. 49:1, 5; Yēyuut. 9:3-5, 15; 1Kōōr. 15:10 **1:18** Yēyuut. 9:22-28

19 Kyaakas nkinee Yāākōbō nyoo tuubcho āk Mokoryoontēēt ānku lēbkēyichooto āyēēng' baateey chēē kyaakas.

20 Āmwoowook ām taayeetaab Yēyiin kule man :kiyēē āmiitē āsirwook nyēē -māāng'wiiynānē.

21 Yu kāwokubēk :bēsyōōsyēchoo ām Yēērusālēēm, ayeey ākoy yēēmēētaab Siirya ākoo nyēbo Kiliikya.

22 Kimānāaruutoochi kanisoosyek chēbo Yuuteeya.

23 Nteenee kiyityinē baateey ku lōkōōy / kēēmwooyē kule, “Mii kwoomtootē ra :chiitkiinye kiwusootēēch ng'ālyoontēētaab Yēyiin nyoo kimāchē kule kōōboot.”

24 Kisilto :bichoo Yēyiin kubo kiyēē kiyeyakay ām soboonnyuu.

2

Kicham :lēbkēēyik chuut alake kāānēētiisyēētaab Bāwulō

1 Nto yu kakeeyta :kēnyiisyēk tamanu āk ang'wan, ayeey Yēērusālēēm. Kyāāwēētē keey Barnaaba ām baani āboontootē keey Tiitō.

2 Kyāāwē Yēērusālēēm kuuyu king'oong'woo :Yēyiin. Āmiitē wōlooto, āboorchi biiko choo tookunootiin ām kanisa lōkōōywēk chēē kāroomēch choo ā-āmchinootē biiko choo mā Yuutayeeek. Kyaayey kuu nyooto simāābirtē nkuruukyuu buch.

3 Ānkoō *kimeemuraatanaat :Kirikiintēēt Tiitō nyi kyāāwēetooy, / mānāākēēkerchi koong' kule /

kiimuraatan /sikēechāmchi kuyēk chiitaab Kiriistō kuchurta.

⁴ Kimii :biich chēē kikiikukwa Antyookya chēē kimwooyootē kule kimāchāktōōs / kiimuraatan chii / sikēechāmchi kuyēk chiitaab Kiriistō kuchurta. Kikiikuyey keey :bichoo kule kiikōōyēnchi Yēesu ānkurisēēch. Kikiikōōsāb :bichoo bokuyooteech ām tankasta nyēē kiikēēnyōōru kubuntēē :Kāārārookiintēēt Yēesu, sukung'eet kuyeyeēch kēēyēku subak motwoor chēbo kiruutēkaab Yuutayeek.

⁵ Nteenee mēēbērē kikyooysi keey bichoo mbo kisich. Kikeeyey kuu nyooto sōōtēbtē :akweek ng'ālyoontēētaab manta.

⁶ Nto kurubta keey biich choo tookunootiin, mānāātāsyi :icheek kiy ām kiyēē ānēētē :anii. (Mā kiy yoo tookunoot :chiito nto mātookunoot kuuyu mākāsunēē :Yēyiin chii wōlēēb saang'.)

⁷ Kikas :bichoo kule / kikēēkōōno anii kāāmuukēywēēk ā-āmchinootē biiko choo mā Yuutayeek lōkōōywēk chēē kāroomēch kuu yoo / kikiikoochinē Bētērō kāāmuukēywēēk kwoomchinoot Yuutayeek lōkōōywēk chēē kāroomēch.

⁸ Kiinkēt kule Yēyiin nyoo kiyēyē Bētērō kuyēk *lēbkēēyiintēēt ām wōlēē mii :Yuutayeek, ku Yēyiin nyiitēnyi :nyēē kiyēyoo nkanii āyēku lēbkēēyiintēēt ām wōlēē mii :biiko choo mā Yuutayeek.

⁹ Yu kawokukas :Yāākōbō āk Bētērō kuboonto keey Yoowaana choo ki kāāntōōyikaab biikaab Kiriistō kule kiibēruur :Yēyiin yiisyēēnyuu,

koosubaayaa anii āk Barnaaba kukachamta kāānēētiisyēēnyoo. Kichāmchiin kule kyoomchi :acheek lōkōōywēk biiko choo mā Yuutayeek ānkwoomchi :icheek choo Yuutayeek.

¹⁰ Kiyēē kimwoowēēch ku kule kiisōōtē biikaab Kiriistō choo bānoon ām Yēērusālēēm, ng'ālyoo nyēē kyāāchōboot miisin ayey.

Wōlēē kikwiilta :Bāwulō Bētērō ām Antyookya

¹¹ Kimii :yēē kiruutoochi :Bētērō Antyookya, nto ābērē akas, kimachuulaat. Yooto asoot kule ākoy akwiil kukāsē :biiko.

¹² Nto kiyēē kiisach ku kule: Kuyitu :Bētērō, kyoomchiintōōs āmiik āk biiko choo mā Yuutayeek. Nto yu kabokuyit :biiko alake chēē kikwoonēē wōlēē mii :Yāākōbō, kusatee keey :Bētērō wōlēē mii :biiko choo mā Yuutayeek, kuuyu kiyywēyē choo mwooyē kule mābooyiitu :chii Kiriistō kuchurta yoo /kamakiimuraatan.

¹³ Kirub :nkicheek Yuutayeek alake ātēbuutēkaab Bētērō ānkulumchi :nkinee Barnaaba ng'aleechaata.

¹⁴ Nto ābērē akas :anii kule kimāyēyē :bichoo kurubta keey āk wōlēē wuu :manta nyēbo lōkōōywēk chēē kāroomēch, āburyoong'tē Bētērō kukāsē :biiko tukul kule, “Murooni, ānkoo iyēku inyiing' Yuutāyiin, kōmēērubē :inyiing' kiruutēk tukul chēbo Yuutayeek. Kunyoo ii, imuuchē kule nee ikērchi koong' biiko choo mā Yuutayeek kurub kiruutēkaab Yuutayeek?

15 Ānkoo kēēyēku :acheek Yuutayeeek ām yyootēēt amakeekerkeeye biiko alak choo -mēēnkētē kiruutēkaab Yēyiin,

16 kiinkētē kule -/ mākiitiilchinē chii ake tukul kule churtaat ām taayeetaab Yēyiin kuuyu rubē kiruutēk. Nteenee, /kiitiilchinē kule churtaat kuuyu iyēnchinē Yēesu nyoo Kāārārookiintēenyoo. Kiyooto :nyēē yēyēēch :acheek Yuutayeeek kiikaasee key Kāārārookiintēēt Yēesu sukung'eet /kiitiilweech kule /kēēchurtootiin ām taayeetaab Yēyiin āmēēbērē kubo kule kēērubē kiruutēk. -/ Mākiitiilchinē chii kule churtaat kubo kule rubē kiruutēk.

17 Yībēēch :Yuutayeeek alake kule kēēchoolwookēnootiin kuuyu kōōkēmētē kiruutēkaab Yuutayeeek sukung'eet kōōtiilwēēch :Yēyiin kule kēēchurtootiin ām Kāārārookiintēēt, āmēēbērē kubo kiruutēk. Ara ibooru sōō :yooto kule yēyēēch :Kāārārookiintēēt kēēchoolwookēn? Achicha! Māwuu nyoo mbo kisich.

18 Nteenee yoo kaacham subak kule /kiirāroochē chii kubo kule bēng'tēē kiruutēk, āchoolwookēnoot.

19 Kikiikōōtiinyoo nkanii :ng'aleekaab kiruutēk nteenee /kiikiityaakteenaa wōlēē mii kiruutēchoo, sāāminy kubo Yēyiin.

20 Kuu yoo kimēē :Kiriistō wuu nyēē kyaameey :nkanii kuu nyooto. Mēētākuwuu :soboonyuu yoo kibo taay, nteenee āboontē ra Kiriistō ām soboonyuu. Soboonto nyēē āminyē ku nyēē ākoosēē key Lakwataab Yēyiin. Kichama :lakwani kut kōōkooyto soboonyii kubo anii.

21 Irāroochēch :Yēyiin kubo chamateenyii nkit
āmēēbērē kuuyu kēērubē kiruutēk. Kiy :nyoo nyēē
-māābākooktooy. Nto ki man kule /kiitiilchinē chii
kule churtaat kuuyu rubē kiruutēk, kukime sōō
:Kiriistō nyēbo buch?”

3

*/Kiirāroochē chii kubo kule ikoosēē keey Yēyiin
mēēbērē kuuyu rubē kiruutēk*

1 Ōbērbērēch :Kalatyeek sōō nyēē tyaa! Ki-
itaankooyaak :ng'oo ēē? So! Ntēē /kikiiboorwook
kutook kiyēē kibur sukumēēchi :Yēesu murtooy-
woontēēt.

2 Lēyyē, ānkōōmwoowo, kyōōnyōōru
Tāmirmiryēētaab Yēyiin kuuyu kyoorub kiruutēkaab
Yuutayeek ēē, nto, kuuyu kyōōyēnchi kiyēē /
kikyoomwook?

3 Ōbērbērēch nyēē -/mākyoomu. Kyōōtoowunēē
Tāmirmiryēētaab Yēyiin, neennyi ōmāchē kule
boowaang'tee kāāsōōtēywēēkaab biiko buch!

4 Ōmāchē ōmwoowo kule kyōōnyāliilchē nyēbo
buch? Kubooyiit man, kimābo buch.

5 Kikōōnook :Yēyiin Tāmirmiryēēnyii ankuyey
tukuuk chēē / kiilātē ām wōlēē ōmiitē kuuyu
kyōōyēnchi kiyēē /kikyoomwook āmēēbērē kuuyu
kyoorub kiruutēkaab Yuutayeek.

6 Kiikoosēē keey :Abraam Yēyiin. Yooto,
kuchamta :Yēyiin kule churtaat.†

2:21 Kala. 1:6; 5:4 3:5 Yēyuut. 19:2, 6; Room. 8:9-16; 2Kōōr. 3:6,
17; Kala. 4:6 † 3:6 Toowu. 15:6 3:6 Room. 4:3

7 Kunyi, māchāktōōs ōnkēt kule, biiko choo ikoosēē keey Yēyiin kuu yoo kiyēyē :Abraam, kubo :choo Kiriistō kuchurta.

8 Kisimkōōboor :siruuṭēkaab Yēyiin kule mākōōtiilchi :Yēyiin biiko choo mā Yuutayeek kule imuuchē kuchurta yoo keekaasee keey inee. /Kikiiboorunēē yooto yoo kimwoochinē :Yēyiin Abraam kule, “Mākōōbēruurākiis :biiko tukul chēē mii kōōrēēt kubununēēniing’.”†

9 Kunyoo, kōōbēruurākiis :biiko tukul choo ikoosēē keey Yēyiin kuu yoo kiyēyē :Abraam.

10 Nteenee chubootiin :biiko tukul choo swēē kiruutēk kuuyu mwooyē :siruuṭēkaab Yēyiin kule, “Chuboot :chii ake tukul nyoo māyēyē tukuuk tukul choo /kikēēsirchi kitaabuutaab kiruutēk.”†

11 Nteenee kubooyiit man, māmii :chii nyēē chāmtooy :Yēyiin kule churtaat kubo kule rubē kiruutēkaab Muusa. Mwooyē :siruuṭēk kule, “Nyōōru soboonto :chiito nyoo churtooy kubo kaakaaseenyii.”†

12 Yoo rubē :chii kiruutēk kumāmāchāksē kōōkoosēē keey Yēyiin. Nto chiito nyoo swēē ng’aleekaab kiruutēk, kōōtiinyē nyoo :kiruutēchoo.†

13 Kiwālāng’wēech :Kiriistō kēēng’ēētyēē chubi-isyēēt nyoo mwooyē :kiruutēk, yoo kichubāktōōs :inee kubo acheek. Mwooyē :siruuṭēk kule, “Chuboot :chii nyoo /kākiikārtooyi keet.”†

3:7 Luuka 13:16; 19:9; Yoowa. 8:39; Room. 4:11-12; Kala. 3:9, 29
 † **3:8** Toowu. 12:3; 18:18; 22:18 † **3:10** Kiruu. 27:26 **3:10**
 Room. 4:15; Yāāk. 2:10 † **3:11** Aabak. 2:4 **3:11** Room. 1:17;
 3:20 † **3:12** Laawi. 18:5 **3:12** Room. 10:5 † **3:13** Kiruu.
 21:23 **3:13** Yēyuut. 4:30; 2Kōōr. 5:21

14 Yoo kiwālāng'wēēch :Kāārārookiintēēt Yēēsu, / kiibēruur nkicheek biiko choo mā Yuutayeek kuu yoo /kikiibēruurē Abraam. /Kikeeyey kuu nyooto sikēēnyōōru Tāmirmiryēēt nyoo kikuurtoowēēch :Yēyiin yoo kakiikaasee keey inee.

Kiruutēk āk kiyēē kiikukuurtoowēēch :Yēyiin

15 Mbo ng'eetaabiya, okany baa, āboorunēēnook ng'aleechu wōlēē kēētēbtooy kwaak: Yoo kāākuyēchiin :biiko āyēēnku kiirootyeet ām kiyēē kāākukāsyiin ānkōōtiinkyi āwut, kumāmii :chii nyēē imuuchē kwiiri. Kerkeey :ng'aleechu āk yooto.

16 Kikuurtoochi :Yēyiin Abraam kiy āk kesen-nyaanteenyii. Mēēbērē mwooyē :siruutēk kule keseniisyekyii wuu nyēē ibooru :yooto kule bi-iko chēē chaang'. Acha, nteenee ng'āloolēē chiito akeenke yoo mwooyē kule 'kesenyaanteet'† nto nyooto ku Kiriistō.

17 Kiyēē āmiitē ābooru ku nyi: Kiyey :Yēyiin kiirootyeet āk Abraam. Kunyoo, -mēēmuuchē :kiruutēk choo /kibokēēyēyē ām kēnyiisyēk bokolwookik ang'wan āk sosom lētuunoo kuweechweech kiirootyaanaa. Kuni, -mēēmuuchē kutilta :kiruutēkaab *Muusa kiyēē kiikukuurtoowēēch :Yēyiin.

18 Kikuurtoochi :Yēyiin Abraam ām chamateet kule mākōōbēruur inee. Nto /kikēēnyōōru bēruuro kuuyu rubē :chii kiruutēk, nto kimēēyyoong'unēē :bēruuro chamateetaab Yēyiin.

19 Kibo nee naas :kiruutēk? Okany āmwoowook. /Kikēētās kiruutēk kuuyu choolwookēnē :biiko. Kimāchāktōōs kule kōōbuur :kiruutēchoo ākoy

3:14 Kala. 3:2, 5; 2Kōōr. 1:22 † **3:16** Toowu. 22:18 **3:17** Chuy. 12:40 **3:18** Room. 4:14; 11:6

kutook :kesennyaantaanaa kibo Abraam nyoo king'āloolēē :Yēyiin. Kiyey :Yēyiin kiruutēchoo ānkōōkoochi *wōōrkooyoontēēt Muusa kubununēē malayikaanik.

²⁰ Boonto :wōōrkooyoontō kubo kwaak komoswookik āyēēng' chēē iyyoonkyinē. Nteenee akeenke :Yēyiin.

²¹ Ara kimii :Yēyiin kukwiilē keey nkit ām tukuuk chēē kikuurtoochi biiko yoo kikōōnu kiruutēk? Acha, māwuu nyoo mbo kisich! Nto /kikēēkōōnu kiruutēk sukukōōn *soboontaab kibchuulyo, nto kiimuuchē :chiito kutililiit kuchurta ām wōlēē mii :Yēyiin kubo kiruutēk.

²² Nteenee, iboorwēēch :siruutēk kule rātootiin :biiko tukul ām choolwookātēēt. Kunyoo, mākōōkoochi :Yēyiin biiko choo ikoosēē keey Yēesu Kiriistō kiyoo kiikukuurtoochi.

²³ Kikēērātootiin :tukul ām kiruutēk ānkikirkirēēch :kiruutēchoo ākoy kuchō :Yēesu nyoo kiikoosēē keey.

²⁴ /Kikēēkōōnēēch kiruutēchoo kuriibootēēch kut kuyit :Yēesu. Yooto /kiitiilwēēch kule kēēchurtootiin kuuyu kiikoosēē keey inee.

²⁵ Kunyoo, kuu yoo kookiikaasee keey Kiriistō kōmēētākuriibootēēch :kiruutēk.

Lōkōkaab Yēyiin

²⁶ Kyōōyēku :tukul lōkōkaab Yēyiin kuuyu ōkoosēē keey Kāārārookiintēēt Yēesu.

²⁷ Yu /kabokeebatisanaak ōbooyiitu Kiriistō, olu-umee keey inee ānkōōnoomnyē āk inee.

3:19 Room. 5:20; Yēyuut. 7:53; Chuy. 20:19; Kiruu. 5:5 **3:21**
 Kala. 2:21 **3:22** Room. 3:9-30; 11:32 **3:25** Room. 10:4 **3:26**
 Yoowa. 1:12

²⁸ Mātiny kule ng'oo :ng'oo. Yoo kā Yuutayeek nto ku choo mā Yuutayeek, yoo choo motwoor nto choo mā motwoor, yoo murēn nto koorko, kumāmii :tēerchinooyēēt. Ōyēku :tukul akeenke ām Yēesu Kiriistō.

²⁹ Kuu yoo ōbooyē Kiriistō, ōyēku lōkōkaab Abraam ānkunyoolu / kēērōōbwook bērrurto nyoo kikuurtoochinē :Yēyiin Abraam.

4

¹ Okany āboorunēēnook kiyi: Yoo tāku mining' :leekwa, kukerkeey āk motwooriin. Ānkoo ku cheechii :tukuukaab kwaan, mātinyē kāāmuukēywēēk ām wōlēē mii :tukuuchoo.

² Mii :inee āwunnyēkaab tilyōōnuutēkyii āk chēē iyyoonkyinē tukuuchoto ākoy / kiikoochi kāāmuukēywēēk kubāw tukuuchoo, ānku bēsyēēt :nyooto nyēē kikiikukwey :kwaan.

³ Yoo kitākubāwēēch :kiruutēk āk ātēbuutēkaab kōōrooni, kikeekerkeeye lēēkōōy choo -mēēmuuchē keey.

⁴ Nto yu kayit :bēsyēēt nyēē / kikiikēēchōb, kukōōn :Yēyiin lakwanyii nyēē kisichē :koorko kumii ng'wēnyuutaab kiruutēkaab *Muusa.

⁵ Kichokootyaakteech acheek choo kikēēmiitē ng'wēnyuutaab kiruutēk sukung'eet kēēyēku lōkōkaab Baaba Yēyiin kuchurta.

⁶ Kuu yoo kēēyēku lōkōkaab Yēyiin, kōōkōōyook :Yēyiin Tāmirmiryēētaab lakwanyii chokōōwutēēch. Tāmirmiryoonooto ku nyoo yēyēēch kēēkuur Yēyiin kule, “Baaba.”

7 Kunyoo, -mēētākēyēku motwoor nteenee kēyēku lōkōkaab Yēyiin. Kunyi, kuuyu kēēbooyē Yēyiin, māukōōnēech kiy ake tukul nyoo bo lōkōkyii.

Kinyālilchi :Bāwulō Kalatyeeek sukunam ng'ālyoontēētaab manta

8 Yoo kitākutoombo ōnkēt Yēyiin, kyōōbēng'tēē āynātōōs chēē māyēmāksē /kēēkutunkyinē.

9 Nto raat yu kōōnkēt Yēyiin, nto kuuyu kōōkōōnkētook :inee, ām nee yu ōmāchē subak ōyēēchi ātēbuut āk ntāsimuut choo māyēētyēēchook kiy? Ōmāchē subak tākōōbootook :tukuuchoo?

10 Ōmiitē baateey ōswēē ōriibē bēsyōōsyēk chēē wōōyēch, nto ārook ākoo kēnyiisyēk.

11 Āmuyoot ām wōlēē ōmiitē ōbuurtooy nyēē yoo kaakas, kwāābirtoochook nkuruukyuu nyēbo buch!

12 Mbo ng'eetaabiya, āsoomook kule ōtēbii kuu anii nyoo kyāāmētē ātēbuutēkaab Yuutayeeek ankaakerkeyiitu akweek choo kimābāwook :kiruutēchoo.

Māmii :lēēlis nyēē kyōōyēwoo yoo kyāāyēku too ām wōlēē ōmiitē.

13 Ōnkētē :akweek kule nto kimā bōōrnyuu nyi kimakaraam, nto kimānāāchōō wōloo ōmiitē yu kibo taay.

14 Kiimuuchē kuyeyaak :nyaamburuureenyuu ochweesa nto otayaa. Nteenee, kyootaachaa wuu nyēē kyāāyēku *malayikeetaab Yēyiin, nyēē wuu nyēē ki :anii Kāārārookiintēēt Yēesu bakeenke.

4:7 Room. 8:17 4:8 1Kōōr. 8:4-6; 12:2 4:9 Kolos. 2:20 4:10 Room. 14:5; Kolos. 2:16 4:11 Kala. 2:2; Filib. 2:16; 1Tēēs. 3:5 4:12 1Kōōr. 9:19-21 4:13 Yēyuut. 14:19

15 So! Kookwaamaak :nee ra? Kiba ānō :ng'erekweechaakwook kyōōboontē yu kibo taay? Āmwoowook kubooyiit man kule kyōōbāybāyēch nyēē nto kiimuuchāktōōs, nto kyōōlōōtu koonyekwook ānkōōkōōnoo.

16 Kunyoo ii, ara kwōōyiboo āyēku buunyoo ām wōlēē ōmiitē kuuyu kwāāmwoowook manta?

17 Mii kusyēēmē :bichoo mākwōok orub kiruutēk kule kusaaysaayaak ōchāmchi ng'aleekwaa āmēēbērē kubo ng'al chēē kāroomēch. Nteenee mächē kusateenaak wōlēē āmiitē :anii sukung'eet oroob icheek.

18 Karaam yoo kēēnēmchi keey :chii ām akweek ng'ālyoo kātikoo baateey kubo kāroomnyo. Ōyēyē kuu nyoto ākookoy āmēēbērē baateey yoo kēēboontē keey.

19 Biikyuu chēē āchāmē, kuu yoo āmē cheebyoosya :moo yoo mākusich, kumii kung'woonchoo :nkanii kuu nyoto ākoy kut akas kule kōōkich ām Kāārārōokiintēt.

20 Ābērē nto kākēēboontē keey, sārēēkunēē mukuulēyto yoo āng'ālōolwook, kuuyu āmoo mēt :ng'aleekwook.

Lōkōkaab koorkēētaab kayta āk chēbo koorko motwooriin

21 Nto akweek choo ōmächē kubāwook :kiruutēk ii, -mōōnkētē kiyēē mwooyē :siruutēkaab *Muusa?

22 Siraat kule kiboonto :Abraam wērikyii āyēēng'. Kisichē ake :koorkēētaab kayta kusich nyiin ake :koorko nyēē motwooriin.

23 / Kikēēsich wēēroo kibo koorko nyēē motwooriin kurubta keey āk kāāsōōtēywēēkaab biiko buch. Nteenee /kikēēsich nyēbo koorkēētaab :kayta kurubta keey āk kiyēē kikuurto :Yēyiin.

24 / Kikiwuuytēē kooruuchoo ng'al. Kerkeey :kooruuchoo āk kirootiisyek āyēēng'. Kirootyeet nyoo kibo taayta nyoo /kikēētoowunēē Tulwēētaab Sinaay* kukerkeey :nyoo āk *Akaar. Kwoonēē nyooto :lēēkōōy chēē motwoor.

25 / Kikiwuuytēē Akaar tulwoonoo bo Sinaay ām kōōrēētaab Araabuuk nto nyooto ku Yēerusālēm nyi bo raat nyoo motwoor :biikyii ām kiruutēk.

26 Nteenee kerkeey :Yēerusālēm nyoo bo kibkōōnkōy āk koorkēētaab :kayta nyoo mēēbērē motwoor :biikyii ānku inee ku moomo nyēēnyoo acheek choo kiikiyēnchi Kiriistō.

27 Mwooyē :siruutēk kule:

“Ing'erech wē, koorko nyēē sōōn,
nyoo mānēēsich leekwa.

Ichirirēn miisin

:nyoo maneeakas ng'woonintaab leekwa.

Tyaa sōō :lēēkōōy chēbo :koorko nyoo lōōlēnoot!

Makuchaang'iit kusiir chēbo nyoo kānyōōr
saannyya.”†

28 Kunyoo ii, mbo ng'eetaabiya, okerkeeye :akweek Isaka wēēroo bo koorkēētaab :kayta, kuyuu /kikēēsichook kurubta keey āk kiyēē kikuurto :Yēyiin.

4:23 Toowu. 16:1-5; 17:16-21; Room. 9:7-9 * 4:24
/Kikēēkōōnunēē kiruutēkaab Muusa Tulwēētaab Sinaay. 4:24
Chuy. 19:3–24:18; Kala. 3:23; 4:1; 5:1 4:26 Ibu. 12:22; Ng'oong'.
21:2 † 4:27 Isa. 54:1 4:27 Toowu. 15:5

²⁹ Kuu wōloo kiwuu :ng'aleek ām taay, kuwuu nyooto mbo raat. Ng'ēētē :choo /kikēēsich kurubta keyy āk kāāsōōtēywēēkaab biiko buch kuwus choo /kikēēsich ām kāāmuukēywēēkaab Tāmirmiryēt.

³⁰ Nteenee, mwooyē nee :siruutēkaab Yēyiin kurubta keyy yuutēyu? Mwooyē kule, “Ikwetee koorkoonoo motwooriin kayi kuboonto keyy wēeroonyii. Mākoy kuyemta :wēeroo bo koorkoonoo kiy āk wēritaab koorkēētaab kayta.”†

³¹ Kunyoo ii, mbo ng'eetaabiya, -mākēēbooyē :acheek koorko motwooriin, nteenee kēēbooyē koorkēētaab :kayta.

5

-Matookany kubāwook :kiruutēk

¹ Yoo kiityooktook :Kiriistō, kimāchē kule simātākōōtiinyook :kiruutēk. Kunyi, ōkiilchi kaatyaaktaayaanaa -amookany / kiiwutēēnook subak muchōōkiitaab motwoornātēēt.

² Oyēbchi yiit ng'aleekyuu. Āmwoowook :anii Bāwulō kule yoo koocham */kiimuraatanaak kule sukuchamtaak :Yēyiin, māyēētyēēchook kiy mbo kisich :meetaab Kāārārookiintēēt.

³ Nto subak āmwoochinē chii ake tukul nyoo chāmtooy keyy /kiimuraatan kule, yoo kayey kuu nyooto, kumākyinē kuriib kiruutyēētaab Yuutayeeek kumukuul.

⁴ Nto akweek choo ōbērē kuchamaak :Yēyiin kule ōchurtootiin kuuyu ōrubē kiruutēkaab Yuutayeeek, kyōō-irii tilyaanateet āk Kiriistō. Kyoochuchuyee keyy chamateet nyoo kiirāroochēēnook :Yēyiin.

4:29 Toowu. 21:9 † **4:30** Toowu. 21:10 **5:1** Kala. 2:4; 4:5, 9; 5:3, 13 **5:3** Room. 2:25; Kala. 3:10-12; Yāāk. 2:10

⁵ Kēētiyyēē keey :acheek Tāmirmiryēētaab Yēyiin kule +mākēēnyōōru soboontaab kibchuulyo, kuyuyu kiikoosēē keey Kāārārookiintēēt.

⁶ Yoo /kakiimuraatan chii nto yoo /kamakiimuraatan, kumā kiy ām wōlēē mii :Kāārārookiintēēt Yēēsu. Nteenee kiyēē bo koomānuut kookaasee keey :chii Kāārārookiintēēt ānkuboonto chamateet.

⁷ Kyōōmiitē olābātē nyēē karaam. So, ng'oo subak :nyēē king'emaak otay ng'ālyoontēētaab manta?

⁸ Māchōōnēē :ng'ēmiisyēēt nyēē wuu nyoo wōlēē mii :Yēyiin nyoo kikuurook ōyēku lōkōkyii.

⁹ Yēyē :muumaryaanto nyēē kisich mayyeek tukul kukuut. Kunyi, imuuchē :ng'ālyoo nyēē mining' kuweechaak nkakweek tukul.

¹⁰ Ātinyē man ām Mokoryoontēēt kule mēēbērē +moosoot ām kēēlto ake. +/Mākiing'woonchi chiito nyoo kēēbotbootook nyēē mātiny kule ng'oo :chichoo.

¹¹ Mbo ng'eetaabiya, nto kitāāmiitē ānēētook kule ākoy /kiimuraatan chii sukuyēk chiitaab Kiriistō, nto mēēbērē /tākēēwusoo. Nto kiwuu nyooto, nto ki buch aneet meetaab Yēēsu ām murtooywoontēēt nyoo iyimē icheek mētēwoy.

¹² Ābērē nto bokuchwenta keey :bichoo mii kōōyiyimook mētēwoy.

Soboontaab Tāmirmiryēēt āk nyēbo kōōrēēt

¹³ Nto kurubta keey āk akweek ii, mbo ng'eetaabiya, ōkuurootiin āmēēbērē tākubāwook :kiruutēk nteenee, mayeyaak :yooto ō-āsyi keey

5:5 Room. 8:4; Kala. 2:16 5:6 1Kōōr. 7:19; Kala. 3:28; 6:15 5:8
Kala. 1:6-7 5:9 1Kōōr. 5:6 5:10 Kala. 1:7 5:11 1Kōōr. 1:23;
Kala. 6:12

muchastaab bōōrwoonikwook. Ōyēētyēēchinē keey
ām chamateet.

14 Iyumē kiruutēk tukul :kiruutyoonoo mwooyē
kule, “Icham laatyēeng'uung' kuu wōloo ichāmtooy
keey.”†

15 Osaan ōloong'tēē keey āmōō-āmē keey
nkosyur, kuuyu ōmuuchē owaang'te keey.

16 Āmwoowook nanyuun kule ōbēēsyētēē
Tāmirmiryēēt simatwaaraak :muchastaab
bōōrwoonikwook.

17 Kwiilē keey :muchastaab bōōrwoonik āk
Tāmirmiryēēt. Kunyi itooyēēnook :muchastaab
bōōrwoonik orub Tāmirmiryēēt. Nteenee
mwoowook :Tāmirmiryēēt kule -moorub
tukuuchoo miyootēch, simooyey kiyēē mächē
:moonikwook.

18 Kunyi, yoo intōōwook :Tāmirmiryēēt, mēēbērē
tākubāwook :kiruutēk.

19 Tookunootiin :yēyuutēkaab chii nyēē
muchāsiin nto chooto ku: martaayeet, soboonto
nyēē mā tiliil, sikornateet,

20 kutunkyinooyēētaab āynātōōs, sookēyēēk,
wēchēētaab keey, wookuutyēēt, yoo mēēchinē
ake :moo kubo kiyēē boonto :ake, nyēērunātēēt,
sooynānēēt, bcheyeetaab keey, kaankweleet,

21 tuuyintaab moo, bōōkitēēt, sookwoonuut
chēē / kyoomē kut / bokiikeēytēē āk alak chēē
kerkeey āk chooto. Lēyyē, āmwoowook kuu yoo
kyāāmwoowunoonwook, kule ōriib keey kuuyu

5:13 1Kōōr. 6:12; 10:23-24; 1Bēt. 2:16 † 5:14 Laawiik 19:18

5:14 Mat. 22:36-40; Room. 13:9; Yāāk. 2:8 5:17 Room. 8:2-13;
Kala. 5:25 5:18 Room. 6:14; 7:4

mānyōōru :choo rubē ng'aleechu ātēbto ām Kaab Yēyiin.

²² Nteenee, kiyēē yibu :Tāmirmiryēēt ku chamateet, ng'erekweek, kaalyeet, muytaayeet, ntusātēēt, karaamateet, kaakaaseet,

²³ yibēētaab keey ng'wēny āk riibēētaab keey. Māmii :kiruutyo ake tukul nyēē kwiilē ng'aleechu.

²⁴ Kiikubakaakta :biikaab Kāārārōokiintēēt Yēesu muchastaab bōōrwoonikwaa āk tukuuk chēē miyootēch chēē mächē :moonikwaa.

²⁵ Kuu yoo kōōkukōōnēēch :Tāmirmiryēēt soboonto nyēē lēēl, okany kēēbēesyētēē Tāmirmiryoonoo.

²⁶ Kunyoo, -mōōkānyē kēēng'āsē keey āmākēēchiwēnootē biiko alak nto kiituuyiityinē keey moon.

6

Ōyēchinē chii ake tukul nyēē karaam

¹ Mbo ng'eetaabiya, yoo kayey :chii ng'ōōki, -moosyool nteenee ōyisu muut :akweek choo ōkichootiin ām Tāmirmiryēēt ānkōōriibē keey simōōsuuchi :nkakweek ng'ōōki.

² Ōyēētyēēchinē keey yoo kānyikisyook :ng'ala. Yoo ! kooyey kuu nyooto, +mootyiich kiyēē mwooyē :mākuutyēētaab Kiriistō.

5:21 Māarkō 7:21-22; Room. 1:28-32; 1Kōōr. 6:9-10; Ēfēēs. 5:3-5; Kolos. 3:5-8; 1Tēm. 1:9-10; 2Tēm. 3:2-4; 1Bēt. 4:3 **5:22** Ēfēēs. 5:9

5:24 Room. 6:6; Kala. 2:19; 6:14; Kolos. 3:5; 1Yoowa. 3:6 **5:25** Room. 8:4; 1Kōōr. 6:19; Kala. 5:16 **5:26** Room. 12:10; Filib. 2:3

6:1 Mat. 18:15; 1Kōōr. 10:12; Yāak. 5:19 **6:2** 2Kōōr. 11:29

³ Yoo isōōtē :chii kule inee ku anum āmēēbērē wuu nyooto, kākwēerto keey :nyoo.

⁴ Māchāktōōs :chii ake tukul kōōrōōtootē ātēbuutēkyii. Yooto, makung'erech kubo kiyēē kiikuyey āmēēbērē kule kēēkuykuuyēē keey kiyēē kiikuyey :chiito ake.

⁵ Kālābē :chii nyalilnyii nkit.

⁶ Biich alak tukul choo / kēēmiitē / kiinēētē ng'ālyoontēētaab Yēyiin, kumāchāktōōs kuyēmtooy tukuuk chēē boonto āk kāānēētikwaa.

⁷ -Mookany /kiiberbeeraak. Māmii :chii nyēē imuuchē kuchiiiraneē Yēyiin. Kiyēē choonē :chii kukēsē kiyooto.

⁸ Nyoo choonē muchasta, kukēsē meet. Nto nyoo choonē ng'aleekaab Tāmirmiryēēt, kukēsē *soboontaab kibchuulyo.

⁹ -Mookany kēēchoosyē kēēyēyē chēē kāroomēch, kuuyu yoo kayit :āsiiswēk chēē kiikuchōb :Yēyiin, mākutuwēnēēch yoo kāmākēēnyēbēt.

¹⁰ Kunyoo, kuu yoo tākēēboontē bārooyinto, okany kēēyēyē tukuuk chēē kāroomēch ām wōlēē mii :biiko tukul ānku miisin, ām wōlēē mii :choo kiikōōyēnchi Yēyiin.

Ng'aleekaab lētuut

¹¹ Okasee siruutēchu wōōyēch kule anii nkit :nyēē āmiitē āsirwook.

¹² Biiko choo māchē kōōboorunēē wōlēēb saang' kule kāroomēch :choo mii kukērchook koong' kule

6:3 1Kōōr. 4:7 **6:5** Room. 14:12 **6:6** Room. 15:27 **6:7** Āyub 4:8; Kāālēw. 22:8-9 **6:8** Room. 8:6, 13 **6:9** 2Tēēs. 3:13 **6:10** Yoowa. 13:34; Room. 12:10; 14:15; 1Kōōr. 8:1; 2Kōōr. 8:7-8; Kala. 5:6, 13-14; 1Tēēs. 3:12; 4:9; 1Bēt. 1:22; 2Bēt. 1:7 **6:11** 1Kōōr. 16:21

*/kiimuraatanaak. Yēyē :bichoo kuu nyooto / simākēēwus kubo murtooywoontēetaab Kiriistō.

¹³ Ānkoo kuwuu nyooto, māriibē :bichooto /ki-imurootānē kiruutēk tukul, nteenee mächē kule /kiimuraatanaak sukung'eet kung'asee keey murrootāniisyēēng'woong'.

¹⁴ Lēyyē, mākoy ang'erechee kiito ake, nteenee āng'ērēchēē murtooywoontēetaab Mokoryoontēēnyoo Yēesu Kiriistō. Kiikuyeya :meetaab Yēesu ām murtooywoontēēt akas kule buch :soboontaab kōōrooni ānkāyēku :nkanii buch ām wōlēē mii :soboonooto.

¹⁵ Māyēētyēēchinē kiy yoo /kakiimuraatan chii nto yoo /kamakiimuraatan. Nteenee kiito nyēbo koomānuut ku kunyōōr :chiito soboonto nyēē lēēl.

¹⁶ Lēyyē, kōōkoochi :Yēyiin kaalyeet biiko tukul choo rubē ng'aleechu ānkōōbēruur. Bichooto ku biikaab Yēyiin chēbo man.

¹⁷ Kunyoo, matakukwiilaataa :chii kung'eete ra kuwo taay kuuyu āboontē bēēruutook ām bōōrnyuu chēē kyāānyōōru kubo Yēesu.

¹⁸ Mbo ng'eetaabiya, kōōbēruurook :Mokoryoontēēnyoo Yēesu Kiriistō. Kuwuuyiit nyooto.

Biibilya Nyēē Tiliil
New Testament in Sabaot (KE:spy:Sabaot)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sabaot

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9966002030

The New Testament

in Sabaot

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
c68c9dca-518f-544b-a52e-82240cf64928